

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXXII   **Červen 2023**   **číslo 6**

Z knihy starců

Dítě potkávané v pustině
provázející světece k jeho sluji
dítě které se uvolí usnout v jeho loži
dítě na místě pro chléb uložené
Vždyť jestli kdy Bůh posla má
jmenuje jím mládenečka
I nám zbloudilým na močálech života
dej potkat dítě
s pohárem nebeské vody
s pozemskou kůrkou chleba

Anna Kamieńska

Každý den
se dotýkat chodidly země
hřát se u ohně
plavat ve vodě
a žít vzduchem pohlazen
vědět že bez těch čtyř
sestry vody bratra ohně
matky země a otce nebe
je každý den promarněný
den ve válce
kterou vedeme
proti všemu

Dorothee Sölle

Úvodem

Zesnuli další dva vzácní lidé, disidentka Petruška Šustrová a jezuita Petr Kolář. Na Ukrajině byl zabit český dobrovolník Taylor. Současné hrdiny teprve objevujeme. Čech těžko dovoluje, aby ho někdo převyšoval. Generál Řehka mluví o možné válce Ruska s dalšími evropskými zeměmi. Na to generála máme, aby byl připraven. Když jsme varovali před Putinem, nikdo to nechtěl slyšet. Pátá kolona Ruska u nás posiluje a naše naivita a rozmazlenost je nebezpečná. Řeči o chudobě vedou i lidé, kteří jezdí na zahraniční dovolenou. Jejich počet bude prý letos rekordní. Ukrajinci říkají Majdanu v roce 2014 „revoluce důstojnosti“ - rozhodli se získat svobodu a zbavit se oligarchů, kteří je okrádali. Podobnou hrdost si potřebujeme osvojit i my. Svatodušní svátky dovršují Ježíšovo vítězství nad zlem a smrtí. To vítězství můžeme přijmout i pro sebe. Hospodin říká: „Lidský synu, postav se na nohy; budu s tebou mluvit jako s mužem.“ (Srv. Ez 2:1)

/v

Pro lidi z východní Asie, nebo i pro Indy, je náboženství cestou. Na cestě rosteme a objevujeme, co jsme dříve nevěděli. My, křesťané, přicházíme k lidem s katechismem: podívej, tady máš všechno, co musíš vědět. Ale to je nudné. To je, jako by někdo řekl dětem doma, když venku prší: „Tady máte křížovku, a aby vás to víc zajímalo, už jsem to všechno vyplnil.“ Hodně bychom získali, když bychom se vrátili k víře a náboženství cesty. Jsme poutníci a nejsme ještě u cíle. Nikdo z nás není už u cíle, aby mohl druhým diktovat, co je jediné správné.

Ludvík Armbruster SJ

Každá otázka, kterou si klademe, i s odpovědí, k níž se sami dopracujeme - mnohdy za pomoci druhých, je dotvrzením toho, že jsme neustrnuli. Že v nás nevyhasl oheň zvidavosti a úžasu, ono životodárné jitření a jiskření, světélkující do tmy a svíravé prázdnoty.

Jakub S. Trojan

Vezmi tuto duši uvězněnou mezi kostmi a kůží,
vezmi tuto duši a udělej, aby zpívala.
Hospodine, Hospodine, vždy to bolí, než se dítě narodí.
Hospodine, Hospodine,
ještě stále čekám na svítání.

Bono Vox

Cesta za pravdou není možná bez druhých. Tam, kde se s druhými příliš spojují, kdy se s nimi shodují, kdy si příliš dobře rozumíme, takže spolu ani téměř nemusíme mluvit, ponechávám všichni jsme zaměřeni stejným směrem, tak tam jsme vždy na pokraji propasti. Různost mezi lidmi je neobyčejně podstatná, protože žádný člověk není dokonalý a není schopen dokonale vidět vše. Ty druhé potřebuje, aby mu ukázali, jak věci vidí oni. Tedy cesta je možná jedině ve společnosti, ve spolupráci - ve společenství s druhými (a někdy i proti nim). To je velmi podstatné, že k pravdě nevede cesta jen individuální.

Ladislav Hejdaček

Blahopřání

Prof. Tomáš Halík slaví 75 let. Vyvíjí neúnavné úsilí k otevírání mysli těch, kdo hledají duchovní kotvu. Nevolí způsob blahosklonného poučování ani hotové definice, ale zve k trvalému dialogu, který směřuje k neuchopitelnému a vždy znovu nás oslovujícímu Tajemství. Zve k překračování hradeb a příkopů mezi církví a společností i mezi různými náboženskými tradicemi. Gratuluji.

Václav Malý, biskup

I my, v Letohradě, se přidáváme.

Rodinu považuji za nejtajemnější a nejúžasnější instituci na světě.

Amos Oz

Hospodin se představil Mojžíšovi (je dobré si to rozepsat na jednotlivé řádky):

Hospodin, Hospodin!
Bůh plný slitování,
milostivý,
shovívavý,
nejvyšší milosrdný,
věrný,
osvědčuje milosrdenství tisícům
pokolení,
odpouští vinu, přestoupení a hřích;
viníka nenechává bez trestu,
dohlíží na uzdravení vin otců na synech
i na nucích do třetího a čtvrtého
pokolení. *Ex 34: 5-11a*

SVATBA NEBO POHŘEB?

Jedna naše významná novinářka vzala sedmiletého synovce na mši. Kluk se jí ke konci bohoslužby zeptal: „A tohle se ti líbí?“ Děcko dokáže říci: „Král je nahý.“

Co říkáte dětem o Ježíšově hostině? Potřebujeme vědět, co nám Ježíš ve své hostině nabízí a co od nás očekává.

Izraelité ušli od Abraháma do doby Ježíšovy veliký kus cesty k porozumění Hospodinu. Ježíš své učedníky dál vzdělával a nakonec s nimi o Velikonocích slavil svou hostinu. Jenže my jsme během staletí pozapomněli její smysl. Až poslední koncil zavedl na teologických fakultách předmět liturgiky a přišel s liturgickou obnovou, která nás vrací k záměru Ježíšovy hostiny.

Nikdo o nás nemluví tak krásně jako Bůh, který nás nazývá svými milovanými dětmi, královstvím kněží ... dokonce svou milovanou nevěstou. Hospodin své přátelství k nám přirovnal k nejkrásnějšímu manželství. Jeho smlouva s Izraelem je svatební smlouvou. Izraelité si toho považují.

Sipora, manželka Mojžíšova, při obřízce svého syna řekla Hospodinu: „Jsi můj ženich, je to zpečetěno krví.“ Tato slova dodnes Izraelité při každé obřízce vyznávají. (Znají úchvatný význam obřízky.)

Proroci na více místech připomínají boží manželství s námi. Připomenu alespoň jedno. Hospodin navzdory opakované nevěře Izraele říká svému lidu: „V onen den budeš ke mně volat: ‚Můj muži‘, a nenazveš mě už: ‚Můj Baale‘. Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním, zasnoubím si tě věrností a poznáš Hospodina.“ (Oz 2: 18. 21-22)

Židé si svého postavení Boží nevěsty považují. Každou sobotu a o Velikonocích si čtou knihu Píseň písní, popisující milostný vztah Hospodina se svou nevěstou. Mnozí ji pokládají za nekrásnější biblický spis.

My jsme vědomí Boží nevěsty potratili.

Ježíš přišel jako boží Ženich Izraele. Marie je první dcerou Izraele. Gabriel přišel vyjednat její souhlas: „Duch boží tě zastíní“. A Marie souhlasila i jménem těch, kteří o tak krásné přátelství s Bohem touží.

Evangelium nazývá Jana Baptistu přítelem ženicha. Jan řekl lidem: „Vy sami jste svědkové, že jsem řekl: ‚Já nejsem Mesiáš, ale jsem vyslán jako jeho předchůdce. Ženich je ten, kdo má nevěstu. Ženichův přítel, který u něho stojí a čeká na jeho rozkaz, upřímně se raduje, když uslyší ženichův hlas. A tak je má radost dovršena. On musí růst, já však se menšit.‘“ (J 3: 28-30)
Jan připravoval, a dodneška připravuje, Izraelity ke svatbě s Mesiášem.

Není náhodou, že Ježíš v Janově evangeliu začíná své působení na svatbě. Ve svém vyučování používá řadu podobností o nevěstě, kterou ženich obsluhuje: „Kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce. Buďte připraveni a vaše lampy ať hoří. Buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby,

aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. Blaze těm služebníkům, které pán, až přijde, zastihne bdící. Amen, pravím vám, že se opáše, posadí je ke stolu a sám je bude obsluhovat.“ (L 12: 34-37)
Lidé na svatbě říkají: „Ženichu nevěnuj se nám, pečuj o svou nevěstu. Kde je tvá nevěsta?“ A Ženich odpovídá: „Vy jste mou nevěstou, proto o vás pečuji.“ To je v jiných náboženstvích neslychané.

Ježíš nám daroval svého Ducha jako nového Průvodce: „Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.“ (J 14, 26) „Duch pravdy vás uvede do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší.“ (J 16,13)

Velikonoční slavnost židů byla a je rodinnou slavností. Ježíš ji povýšil a jako rodinnou slavnost nám ji vrátil. My jsme ale dělali vše proto, aby jako rodinná slavnost nevypadala.

Náš výtvar chutná hůř než vystydle jídlo.

Díky Duchu božím, který nás „uvádí do veškeré pravdy“, nám dochází, co nám Ježíš svou hostinou vyznává, za koho nás pokládá, kam a k čemu nás zve.

Ježíš pozval své drahé na oslavu Božího přátelství s lidmi. Jeho dobrořečení Otcí nad chlebem a vínem je zároveň manželským slibem své nevěstě. Na židovské svatbě dává ženich pít nevěstě ze svého poháru. Ježíš nám připíjí na společný život. Nejsme diváky nebo svatebními hosty, ale nevěstou, které ženich slibuje svou lásku až na smrt, dokonce až za hrob.

Vážíme si obětavosti našich maminek. Dříve jich mnoho při porodu zemřelo. Některé přežili díky lékařům. Tím více si vážíme Ježíšovy obětavosti - nikdy na ni nezapomene-me.

Známe obraz Poslední večeře Leonarda da Vinciho. Malíř neznal, jak přesně hostina vypadala, ale geniálně vyjádřil to podstatné – učedníci sedí s Ježíšem natěsnano u stolu coby nejbližší přátelé. Ježíšovo místo není nijak vyvýšené.

Po staletí se lidé klaněli zázrazku „sestupování Boha na oltář“. Po staletí byl presbytář vyvýšen a oddělen jako jeviště a my jsme klečeli v „hledišti.“ Po staletí se lidé báli přijmout Ježíšovo pozvání ke stolu.

Duch boží nás přivádí k porozumění Ježíšovým slovům. Nasloucháme mu a žasneme nad největším zázrakem: Ježíš chce proměňovat nás a přebývat v nás, chce být s námi jedno tělo a jedna duše. (Srv. J 6: 56; 14: 23; Zj 21:3)

Ježíš nás zve ke své hostině, aby nás sjednotil s Otcem a s bratřimi. (Srv. 1 Kor 10: 16-18)

Už víme, že my se stáváme „jevištěm“, my smíme patřit do množiny Beránkovy nevěsty. To je jedinečná a závatná událost.

(Když jsme promyšleli uspořádání orlického kostela, myslel jsem si, že by se stůl Páně měl umístit na vyvýšený stupeň, aby lidé lépe viděli, co se na stole odehrává. Ale pan arch. Brotánek stupeň nechtěl. Měl pravdu, Bůh k nám sestupuje – to je základní poselství.)

Jinak se chováme na pohřbu, jinak na svatbě. Každý víme, co se na svatbě očekává od ženicha a nevěsty a jak se ženich a nevěsta chovají.

Dovolil by někdo z nás, mužských, aby před ním jeho nevěsta klečela? Ježíš s námi jedná s největší úctou, zve nás vedle sebe, na nejčestnější místo. Zachovat se podle jeho přání je výrazem úcty, slušnosti a pokory.

Budeme-li vnoučatům vyprávět o svatbě Ježíše s lidmi, děti tomu porozumí. /v

ŽIVOTNÍ POSTOJE M. GÁNDHÍHO

Jsme-li schopni uvažovat na stejné úrovni o všech náboženstvích, neměli bychom váhat včlenit do našeho náboženství přijatelné prvky těch ostatních – měla by to být dokonce naše povinnost.

Podle vlastního názoru máme vždycky pravdu, podle upřímných kritiků se často mýlíme. Víme však dobře, že pravdu často mají – ze svého úhlu pohledu – obě strany. Proto se musíme vyhnout veškerému odsuzování protivníků či kritiků.

Není mým úkolem kritizovat pravidla (Písma) jiných náboženství. Je naopak privilegiem smět proklamovat a praktikovat pravdy, které obsahují. Zároveň je právem a povinností hinduisty, kterým jsem, odhalovat chyby hinduismu, aby bylo možné napravit je.

Když se nehinduisté pustí do kritizování nedostatků hinduismu, nejčastěji projevují neznalost tohoto náboženství a neschopnost uvažovat o něm z pohledu jeho vyznavačů. To deformuje jejich vnímání a křiví úsudek. To je pro hinduisty další důvod, aby si uvědomili vlastní omezení a nepouštěli se do kritizování islámu nebo křesťanství a jejich zakladatelů.

Na onom světě nejsou hinduisté, ani křesťané, ani muslimové. Všichni jsou souzeni podle svých činů, a ne podle toho, co vyznávali. Je třeba střežit identitu víry předků, ale to nám nesmí bránit vyvíjet se a přijímat to dobré z jiných náboženství.

Buddha nám znovu potvrdil, že nad světem věčně a nezpochybnitelně vládne mravní řád – zákonem této vlády je Bůh sám. Jeho duše s rozhořčením odmítla víru v Boha, který vyžadoval krev zvířat obětovaných pro jeho uspokojení – přitom tato zvířata jsou Jeho Stvořením.

Člověk je předurčen k tomu, aby ovládl své staré zvyky, překonal zlo ve svém nitru a vymezil správné místo dobru. Pokud nás tomu náboženství neučí, nemá nás co učit. Neexistuje však žádná snadná cesta. Zbabělost je nejhorším prohřeškem, protože pochází z nedostatečné víry v Boha.

Odvaha je první podmínkou spirituality. Zbabělci nemohou být mravní.

Odvaha je nezbytná pro rozvoj dalších ušlechtilých vlastností. Jak můžeme hledat pravdu nebo ocenit lásku bez odvahy?

Mít odvahu znamená být osvobozený od všech vnějších strachů – strachu z nemoci, zranění a smrti, ze ztráty majetku nebo milované bytosti, ze ztráty reputace, z toho, že někoho urazím...

Princip nenásilí je velmi aktivní síla. Není tu žádné místo pro zbabělost či slabost. Násilný člověk může doufat, že se jednoho dne promění v člověka nenásilného; nemůže v to však doufat člověk zbabělý. Pokud neumíme bránit sebe, své ženy a svá svatá místa silou utrpení, čili nenásilím, musíme být alespoň schopni bránit se bojem, nejsme-li ovšem zbabělci.

Nenásilí a zbabělost se vylučují. Skutečné nenásilí neznačí strach. Kdo vlastní zbraně, má strach nebo je zbabělý.

Síla nesouvisí s fyzickými schopnostmi. Spočívá v nezlomné vůli. Tak může malá skupinka odhodlaných duší, naplněných nekonečnou vírou ve své poslání, změnit běh dějin.

Ten, kdo se oddal nenásilí, musí kultivovat svou schopnost nejvyšší oběti, aby se osvobodil od strachu. Nestará se, jestli ztratí území, majetek či život; bojí se jediného – Boha. Kdo má strach, nemůže se dokonale oddat nenásilí.

Pokud máme bázeň (respekt a úctu) před Bohem, přestáváme se bát lidí.

Spiritualita není nutně záležitostí znalosti textů a filozofických diskusí. Vyžaduje především kulturu srdce, ohromnou sílu, velkou neohroženost. Zbabělci nemohou být morální.

Každé ráno bychom si měli říct: „Nebudu se bát nikoho na této zemi; budu se bát jen Boha. Nebudu nikomu přát nic zlého. Nepodřídím se žádné nespravedlnosti, ať už se jí dopustí kdokoliv. Lež porazím pravdou a abych odolal lži, přijmu jakékoliv utrpení.“

Protože nenásilí je jednou z nejsilnějších metod přímé akce, neměl by se k němu bojovník uchýlovat hned od začátku. Nejdříve by měl navázat a udržovat kontakt s vládoucí autoritou, apelovat na veřejné mínění a vzdělávat lidi, vysvětlovat klidně svůj postoj zájemcům. Teprve když vyčerpá všechny tyto způsoby, může zahájit nenásilnou akci v pravém slova smyslu (satjágraha). Když už se však jednou na pokyn vnitřního hlasu pustil do akce, nikdy se nesmí vracet zpět.

Hladovka jakožto akt nenásilí má probudit svědomí těch, kvůli kterým ji držíme. V žádném případě nejde o to vyvíjet na něj jakýkoliv nátlak.

Ten, kdo zahájí hladovku, vyvíjí škodlivou sílu a nátlak jen sám na sebe. Nevyvíjí je nikdy proti těm, které chce ovlivnit. Neměli bychom stavět na stejnou úroveň utrpení, které způsobujeme sami sobě, a to, které působíme druhým.

Hladověť ve snaze probudit svědomí přítele, který podle našeho názoru určitě dělá chybu,

neznamená vykonávat na něj nátlak v pravém smyslu slova.

Duchovní hladovka patří k projevům askeze a sebezapření, které mají vždycky očistný vliv na ty, v jejichž zájmu se drží.

Nespolupracovat s moci je jednou ze součástí mého učení o nenásilí. Pro mě to však představuje předešlou ke spolupráci. Má nespoupráce se vztahuje k systémům nebo metodám, rozhodně ne k lidem.

Za nespoupráci, jak ji vnímám já, je vždycky touha spolupracovat při každé příležitosti a i s těmi nejhoršími nepřáteli.

Žena je ztělesněním nenásilí, které představuje nekonečnou lásku, a tedy nekonečnou schopnost trpět. Neboť kdo jiný než matka projevuje lépe tuto schopnost – matka, která dokáže zapomenout na utrpení při porodu a nachází radost z plazení; matka, která dokáže každý den snášet utrpení, aby její dítě mohlo vyrůstat?

Je snadné být přátelský ke svým přátelům. Avšak udělat si přítele z toho, kdo se považuje za našeho nepřítele, to je podstatou skutečné zbožnosti.

Nenásilí ve své pozitivní podobě znamená tu největší lásku, největší milosrdenství. Jsem-li partyzánem nenásilí, musím milovat svého nepřítele. A stejné pravidlo musím uplatňovat i vůči těm, kdo se špatně chovají, ať už se jedná o nepřátele, o cizince nebo o mého otce či syna.

Slabý neumí odpouštět. Toho je schopen jen silný.

Porážka mi nemůže vzít odvahu. Může mě jen poučit. Neboť vím, že mě vede Bůh.

Prezidentka Zuzana Čaputová:

Devatenáct let jsme Slováci a zároveň Evropané - členy Evropské unie. Přináší nám mnoho praktických výhod a miliard investic, ale to nejdůležitější je nevyčísitelné. Jsme součástí jednoho z neúspěšnějších mírových projektů v dějinách, který nahradil staletí konfliktů za spolupráci, obchod, volný pohyb a hlavně svobodu a demokracii.

Není to dokonalý projekt a neměli bychom se vším z celého srdce souhlasit. Důležité je, že 19 let spolupovíráme EU a sedíme u stolu jako rovnocenný člen této společnosti. Máme možnost hlasovat, vetovat, navrhopvat a vyjednat o vytvoření naší společné budoucnosti. Proto se jako Slovák taky cítím jako Evropan.

Žádný fanatik nemá smysl pro humor.

A nikdo, kdo má smysl pro humor, se nemůže stát fanatikem.

Amos Oz

ZACHRÁNCE

Martin „Taylor“, český zakladatel Projektu Phoenix, zachránil mnoho zraněných bojovníků na ukrajinské frontě. Jeho výukou bojové medicíny prošly tisíce vojáků i civilistů. 15. května podlehl svému těžkému zranění.

Od prvního dne války organizoval také humanitární pomoc, zajišťoval desítky dodávek do nedostupných oblastí, prováděl extrakce civilistů, koordinoval ohromující množství dobrovolníků. Pomoci potřebným obětoval svůj osobní i pracovní život, finance, spánek. Když mluvil o padlých a zraněných, v očích měl soucit. Svými činy mnohé opakovaně přesvědčil, že má smysl bojovat za lepší svět, že i v nejtěžších momentech je možné držet se svých morálních hodnot a jednat lidsky.

Taylor byl neřízená střela, moc neplánoval, pracoval 22 hodin denně, nezastavil se.

O svých zásluhách mluvil poskrovnu. Jeho nasazení, síla a láska nás inspirují k tomu, abychom se stále zlepšovali jako lidé a pomáhali ostatním.

Taylorovo odhodlání a osobní statečnost, založená na pevných zásadách spravedlnosti a svobody, jsou pro nás příkladem, který bychom i my měli následovat.

Čest jeho památce!

Petru Kolářovi udělila Francie v roce 2007 nejvyšší vyznamenání Řádu Čestné legie. To může být v omezeném počtu uděleno cizincům s přihlédnutím k jejich osobnosti a zásluhám.

Francouzský velvyslanec v České republice Charles Fries tenkrát ve svém projevu řekl: „Francouzská republika si přála vyjádřit Vám slavnostně svou úctu, své uznání jakož i svůj obdiv za Váš vynikající podíl na rozvíjení vztahů mezi Francií a českou společností v těžkých dobách, za Vaše angažmá ve jméno svobody, za Váš nikdy nekončící boj za pravdu a obnovu Vaší země. Zasažete do veřejného života své země, do etických, společenských a náboženských debat. A samozřejmě činíte tak s citem člověka, který vystudoval a sloužil ve Francii v atmosféře, která nastala po 2. vatikánském koncilu. Podílel jste se na vytváření a rozvoji frankofonní farnosti, která dnes sídlí v kostele sv. Josefa, je velmi živá a dynamická. Jako přesvědčený zastánce ekumenického hnutí a dialogu kultur jste jedním z pilířů francouzské komunity v České republice.“

Petr Kolář se narodil 7. 2. 1941 v Paskově pod Beskydami. Od r. 1945 žil v Ostravě. V letech 1955-1959 studoval na Vyšší průmyslové škole energetické v Ostravě. Pak pracoval v ostravské Elektrárně. Po vojně večerně studoval při zaměstnání Vysokou školu báňskou. V srpnu 1968 byl na horolezecké výpravě v Jugoslávii, a když se dozvěděl o obsazení Československa sovětskými vojsky, zůstal v Rakousku, protože v jeho vlasti nebyla náboženská svoboda. Ve Vídni vstoupil do jezuitského noviciátu. Studoval filo-

zofii v Mnichově, pak teologii v Lyonu a na jezuitském Centre Sèvres v Paříži. Po vysvěcení na kněze pracoval v pařížském cizineckém prostředí českém a brzy i jiném.

V letech 1979-1980 absolvoval speciální studia ve Spokane. Po návratu působil v oddělení mezinárodních zpráv Vatikánského rozhlasu. V r. 1983 se vrátil do Paříže. Po r. 1989 se vrátil do Československa. Pracoval třináct let v Českém rozhlasu a vedl správu nad francouzskou katolickou komunitou v Praze. Zemřel 23. května roku 2023.

Petr Kolář hrál významnou roli ve vztazích naší země s Francií více než 35 let.

Ve Francii se podílel na vydávání a posílání zakázaných knih do Československa. Z Rádia Vatikán jsme slyšeli jeho bystré nedělní komentáře k aktuálním otázkám.

Po pádu komunismu česká církev vycházela ze čtyřicetiletého období pronásledování a ticha. Petr Kolář jí usnadnil styky s Francií, pomohl jí poznat francouzskou společnost, najít širší rozhled a přístup k novému duchovnímu bohatství.

V r. 1991 nastoupil do náboženské redakce Českého rozhlasu a do mediální činnosti katolické církve, byl členem mediální komise České biskupské konference, koordinátorem formace jezuitského dorostu České provincie jezuitského řádu. V r. 1992 se stal koordinátorem mediální práce České provincie Tovaryšstva Ježíšova.

Petr Kolář popsal svou vděčnost Francii na jednom příkladu ze svého života: „Mému odchodu do Francie předcházela nesvoboda a nemožnost studovat to, co jsem si hluboce přál. V Paříži jsem bydlel v domě, v němž byla knihovna a v ní 130 tisíc svazků knih, 250 periodických časopisů, a já jsem měl klíč v kapse. A já, kterému doma režim stále všechno zakazoval, jsem se ocitl v místě, kde se dvakrát ročně scházela významná rada pro orientaci studií. Tito lidé známi po celém světě mě - utečenci bez provize a práva pobytu - umožnili co nejlepší studia. O tom se mně nikdy ani nesnilo. Bylo to nejen naprosto nečekané, ale i velmi dojemné.“

Profesor Jan Sokol vyprávěl o svém seznámení s Petrem Kolářem:

„Moje nejstarší dcera je provdaná v Paříži a ta znala Petra ještě odtamtud. A my jsme se poznali na Vypichu prvního dne, kdy Petr Kolář přijel do Prahy. Myslím, že jsem byl první člověk, který ho tady mohl uvítat. Od té doby jsme se vídali, jednu dobu velmi často, když jsme spolu dělali rozhlasové rozhovory. Ty jsem měl moc rád, rád na to vzpomínám. Petra si neobyčejně vážím pro jeho opravdovost. On je člověk hluboké víry a neuvěřitelné upřímnosti. U něj je vše opravdové a to já velmi oceňuji.“

A profesor Tomáš Petráček teď napsal: „Jezuita Petr Kolář, mimořádně vzdělaný, inspirativní a odvážný myslitel, muž, jehož mnohé talenty a schopnosti nebyla (stejně jako řady dalších navrátilců z ciziny a osobností domácí skryté církve) česká katolická církev schopna docenit a pořádně využít po roce 1989, přešel do věčnosti.“

VRÁTIL SE DO VLASTI ZBYTEČNĚ?

Žádný z našich biskupů Petru Kolářovi vzděláním a zkušenostmi ze světa nedosahoval ani po kolena. Ale biskupská konference jeho schopnosti nevyužila. Teď - až po smrti - pan kardinál střipkem slov Petra ocenil. (V. Klaus měl také na pohřbu Václava Havla slušnou řeč.)

Výjimečných osobností mnoho nemáme, jsme malý národ, ale to, že si jich nevážíme, je horší bída. Kdyby byl prezidentem Karel Schwarzenberg a primasem Petr Kolář, naše společnost by vypadala jinak. Na vůdcích mnoho záleží. Proto Izraelitům krále vybíral Hospodin - lidé si ovšem prosazovali jiné kandidáty.

Ta naše hloupost se dlouho táhne. Karel IX. si uměl vybrat moudré a vzdělané rádce, ale jeho syn Václav IV. se obklopil kumpány. Češi si svého času zvolili králem Fridricha Falckého, ze svých řad si krále nedokázali vybrat.

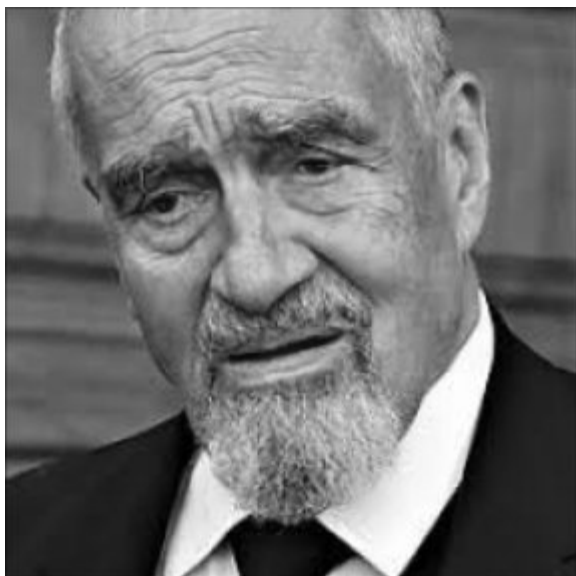
Francie (nenáboženský stát) ocenila Petra Koláře nejvyšším vyznamenáním. Česká církev se zhlíží v jiných figurkách.

„Milý Petře, vždy jsem k tobě vzhlížel, jsi rovný, rozhodný a svobodný chlap. Na nic sis nikdy nehrál, neměl jsi to zapotřebí. Děkujeme Ti za vše. Stydíme se, že Tě oceňuje až náš Učitel. Až teď, v království nebeském, jsi konečně ve společnosti Tobě odpovídajících osobností.“

Francie Tě poctila, ale my Ti zůstáváme trapně dlužní.

Můžeme to trochu napravit, tím, že se narovnáme, aby ses, Petře, za nás nemusel stydět.“

Václav Vacek

Nedávno jsem vás potkal v místě bývalého romského koncentračního tábora v Letech u Písku, kde se konala pietní akce při příležitosti 80. výročí transportu Romů do Osvětimi. Už nejste v žádné funkci, proč jste cítil potřebu tam jet?

Chci tím vyjádřit solidaritu a sympatii s Romy. Považuji to za slušné a potřebné. Jeden z řečníků z tribuny říkal, že se k nim stále nechováme dobře, to sdílím. A jsem přece taky soused od Let. Nedaleko jsme měli panství, zámek Orlický, jako dítě si to ještě pamatuji.

Co přesně si pamatujete?

Já jsem měl jako malý kluk podivný zážitek. Nejdřív jsme nesměli na Orlický. Otec tedy během protektorátu, dle nařízení Reinharda Heydricha, nesměl na svůj zámek, museli jsme přesídlit do Čimelic. Nacistům jsme byli nepohodlní, otec se odmítl stát říšským občanem, hlásil se k české národnosti. Na náš majetek proto uvalili nucenou správu. Když se nám po válce vše na chvíli vrátilo, byli mezi tím i koně. Zajímali mě ze všeho nejvíc. Pořád jsem byl ve stáji, miloval jsem svého poníka a taky našeho kočího pana Bartoše. Byla to radost, když jsme v květnu 1945 zase zapráhli a vydali se s otcem na projížďku. Jenže cestou na mě najednou padla taková strašná tíseň, dodnes si to pamatuji. Obrátil jsem se v tu chvíli na otce a ptám se, co tady je, že cítím něco hodně nepřijemného? On se na mě podíval a povídá: tady se děly strašné věci, až budeš dospělý, tak ti to vysvětlím. Až daleko později jsem se dozvěděl, že jsme zrovna projížděli kolem Let.

Jak jste se o nich nakonec dozvěděl?

Vlastně ne od otce, o táboře jsem se dočetl v Rakousku, když jsem tam už jako dospělý, poté co nás pro změnu vyhnali komunisti, žil.

Po 28 letech přijel do Let prezident Petr Pavel, navázal tak na tradici Václava Havla. Chvíli jste měli možnost spolu mluvit, o čem jste se bavili?

Bohudík tam konečně zase byl prezident. Pozdravili jsme se, prohodili pár slov. Přišla na přetřes historika, jak před nějakou dobou přivezli neonacisti do Let kontrapamátník, byl to takový šutr. Zpochybňovali tu tragédii. Tak jsem vzal nákladák z lesního ředitelství, ukradli jsme jim ho a uložili do lesa mezi suť šutrů, ať si ho hledají. To jsem prezidentovi říkal a zasmáli jsme se tomu.

Je důležité, že se v Letech znovu objevila hlava státu?

Může víc lidí přimět k tomu, aby se začali chovat k Romům jako k normálním lidem, jsou to naši spoluobčané a jsou tady už pár staletí. Takže bychom jejich děti neměli pořád strkat do extra škol, vystěhovávat jejich rodiče ve městech na okraj, do nějakých podivných baráků. Když se prezident v Letech ukázal, vyslal tím signál, že je máme mít v úctě.

Komunisté v Letech postavili prasečák, vykoupila ho až vláda Bohuslava Sobotky, nyní se tam buduje důstojný památník. Byl jste v několika vládách, ani vám se to nepodařilo. Čím to bylo?

Naše vlády skončily předčasně, takže jsme nemohli všechno naplnit.

Do Let jste přijel na vozíku, pomáhal vám asistent. Jak se vám zdravotně daří?
No, jak vidíte, jsem na vozíku i během našeho rozhovoru, což mi jde vážně na nervy. Ohluchl jsem a můžu s vámi mluvit jenom s pomocí naslouchátek a taky moje oči odcházejí. Takže ten zdravotní stav je prachmizerný.

Stáří lidé si často stěžují na různé bolesti, neduhy, to, že jim umírají blízcí, přátelé. Nepochybně to nebudete mít jinak, co je ale naopak na stáří krásné?

Podle mě to ještě nikdo neobjevil, popravdě řečeno.

Ne vidíte a já jsem se vás chtěl následně zeptat, co je na něm úplně nejkrásnějšího? Když ho necítíte.

A to se někomu může podařit, necítit stáří?

Chvilku jo, ale potom zase něco vypoví službu nebo třeba upadnete. Je to blbý stav.

Co vám momentálně dělá největší radost?

Vnoučata toho času.

Diplomat Petr Kolář skládá tým externích poradců hlavy státu na zahraniční politiku. Jste jeho součástí, s prezidentem Pavlem jste se sešli tento týden. O čem jste spolu mluvili?

Proběhlo to na Hradě, nejdříve byl oběd se zahraničními poradci bez prezidenta. Pak jsme byli všichni u něj. Tentokrát se spíše projednávalo, jak často se budeme scházet a tak podobně. Ne ještě velké otázky. Krátce se mluvilo o Číně.

Kancléřka Jana Vohralíková řekla, že vašim úkolem bude Pavla „ochytřit“. Na-

padá vás už něco konkrétního, co byste mu doporučil?

Myslím, že je chytrý dost, a prozatím to, co dělá, dělá skvěle, musím říci. Mnohem lépe, než jsem si myslel. On má opravdu politický instinkt a musím říci, že oceňuji jeho střízlivost. Řeknu vám příklad. Líbilo se mi, když říkal, že všichni fandíme Ukrajině, ale upozorňoval, že není čas dávat najevo předčasnou euforii. Popsal věcně všechny těžkosti a složitosti probíhající války. Na začátku června jede do Rakouska, těším se, že pojedou také, přece jen to tam docela znám, on tolik ne.

Do Vídně ho doprovodíte z Prahy jako součást delegace?

Nepojedu s ním, já tam pojedou extra. Vždyť bohudíky tam jako zbytek delegace nejsem odkázán na hotelové ubytování. Jedu do vlastního bytu.

Chápu, spát ve Schwarzenberském paláci má nepochybně pár výhod.

Jistě, je to v centru a je tam pohodlnější postel. Dobře se vyspat je, jak známo, důležité pro zdárný průběh následných politických jednání.

Kdysi jste mi vyprávěl, že Rakušané jsou v lecčems hodně podobní Čechům. A já si říkám, zda to stále platí, když naše vláda od začátku ruské agrese hodně pomáhá Ukrajině, a ta rakouská se příliš nepřetrhne.

K té podobnosti. Větší část Rakouska a Česko jsou jeden národ ve dvou jazycích. Máme stejné slabosti, špatné vlastnosti, ale i ty dobré. Podívejte se jen na jména, kolik je jich v Rakousku českých a naopak. Nikdy nezapomenu na krásný zážitek ze začátku devadesátých let, když se Václav Havel setkal s rakouskou vládou na výjezdním zasedání na zámku v Židlochovicích. Z rakouské strany tam proti němu seděl vídeňský Čech, toho času ministr financí Lacina, krásné jméno pro šéfa kasy. Potom tam byl budoucí kancléř Vranitzky a další. Z české strany zase ministr zahraničí Dienstbier, financí Klaus a kancléř Schwarzenberg. Co se týká Ukrajiny. Rakousko je od státní smlouvy z roku 1955 neutrální země. V uplynulých desetiletích jim neutralita dost vynášela, tak se jí pečlivě drží, i když jsou jejich sympatie na ukrajinské straně. Já je znám a věděl jsem, že to tak bude. Jsem samozřejmě rád, že Česko se výrazně zapojuje. Česká a rakouská politika je v tomhle chválabohu odlišná, ale řekl bych, že to nic nemění na společných základních národních vlastnostech, zásadách chování.

Ochytřovat Petra Pavla můžete tedy například znalostmi o Rakousku. Kdo ale v poslední době ochytřil vás, jestli něco takového bylo? Nebo už všechno víte?

Nic nevím! Knížky od historika Snydera, ty mě v lecčems poučily, musím říci. Potom někdy se zamyslím nad různými diskusními příspěvky, co říkal starý Kissinger nebo jiní vzdělaní lidé. Baví mě, když má někdo odlišný názor, to mi pomáhá přemýšlet.

dokončení na str. 11

AKTUALITY

Mezinárodní hudební festival - 32. ročník

PROGRAM:

Sobota 3. června v 16 hod. v kostele v Mistrovicích **Pěvecký sbor CORALE**

Sobota 3. června v 18 hod. v kostele ve Výprachticích **Pěvecký sbor CORALE**

Neděle 4. června na Tvrzi Orlice v 15 hod. **Předání cen Města Letohrad, předání ceny Grand prix a Slavnostní galakonzert**

Komorní filharmonie Pardubice

Jan Talich – dirigent/house

W. A. Mozart – Předehra k operě Figarova svatba, Koncert A dur KV 219,

A. Dvořák – Česká suita

Čtvrtek 8. června ve 20 hod. v kostele

v Jablonném n. O. **Varhanní soirée**

Walter D'Arcangelo (Itálie)

Pátek 9. června ve 20 hod.

v evangelickém kostele v Horní Čermné

Roman Perucki - varhany (Polsko)

Sobota 10. června v 15 hod. - Klášter Králíky

Hsiao-Yi Yu – varhany (Taiwan)

Sobota 10. června v 18. hod. v kostele

sv. Václava v Letohradě

Varhanní recitál/mše Matthias Jacob (SRN)

Neděle 11. června v 15 hod. v kostele v Lu-

kavici - **Závěrečný koncert**

Královéhradecké kvarteto (ČR)

Levente Kuzma – varhany (Maďarsko)

Prodej vstupenek v místě koncertu 45 minut před začátkem.

Přátelství Boha křtem přijali

30. 4. Anna Lina Rabhi
Karel Jákob Rabhi

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

13. 5. Dominika Hoffmannová
a Antonín Vlach

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

12. 5. Martu Řehákovou 85 let

PASTORAČNÍ RADA 11. května, zápis

Omluveni: M. Hoffmann, J. Jurenka,
L. Majvald, J. Čanda

1. P. Mikyska nás seznamuje s hospodařením ve farním lese:

Začátkem roku 2013 vešel v platnost Zákon o Majetkovém vyrovnání

s církvemi a náboženskými společnostmi. Farnost se tak stala majitelem lesních pozemků o ploše 6 ha na Orlici a 9 ha na Kunčicích. Na konci roku 2013 vznikla společnost Diecézní lesy Hradec Králové s.r.o., která zajišťuje odborné hospodaření lesů v naší diecézi. Mezi DLHK a naší farností je uzavřena pachtovní smlouva. Všechny práva a povinnosti podle lesního zákona č. 289/1995 Sb., s hospodařením na lesních pozemcích, jsou tímto převedeny na tuto společnost DLHK. Farnost za hospodaření společnosti nenese žádnou zodpovědnost. Za pachtovní smlouvu náleží farnosti každoroční pachtovné, které je proměnlivé a za rok se pohybuje cca kolem 30.000 Kč. Se zisky z prodeje dřeva hospodaří výhradně královéhradecké biskupství. Mezi DLHK a farností funguje vzájemně dobrá neformální komunikace.

2. K. Halbrštát informuje o čištění a ladění varhan v kostele sv. Václava. Akce proběhla během sedmi dubnových dní. Celková cena je 56.000 Kč, její zaplacení je dohodnuto s ER.

3. PR děkujeme všem, kdo se podíleli na realizaci akcí:

- Brány památek dokořán: Kostel sv. Václava a kaple sv. Jana Nepomuckého byly navštěvovány hojně po celou dobu otevření. Kostel na Orlici navštívilo pouze několik jednotlivců, v příštím roce ho nebudeme při této akci otevírat.
- Druhé farní synodní setkání proběhlo v nabízeném úterním termínu, o čtvrté termín nebyl zájem. Farníci stojí o pokračování v setkávání mimo letní měsíce. Dalším nabízeným termínem bude úterý 13. 6. M. Mikysková osloví J. Vencla s prosbou o přípravu a vedení setkání. V případě potřeby nabízí pomoc J. Skalická.
- Večer u Kateřiny se opět vydařil. I přes chladné počasí byla účast hojná.

4. V září 2024 bude ve farnosti zahájena příprava na biřmování, které proběhne v následujícím roce.

5. V měsíci červnu nás čeká:

- 1. - 2. 6. Výlet pro mládež s P. Karlem
- 2. - 11. 6. Mezinárodní hudební festival
- 2. 6. Přednáška prof. Jana Hábla: Jak učít dobrému charakteru podle J. A. Komenského, evangel. kostel Letohrad
- 2. - 4. 6. Víkend rodin na Hedeči
- 10. 6. v 17h Poutní slavnost v Červené
- 11. 6. Slavnost Těla a Krve Páně: Děti donesou do kostela květiny, kterými po proměnění ozdobí obětní stůl.
- 21. 6. od 17h Ukončení školního roku s dětmi na farní zahradě
- 25. 6. Poutní slavnost v Mistrovicích.

6. Výlet pro dospělé připravuje J. Marek. Po Kopečkové pouti začne informovat farníky. Přihlašování bude probíhat v lékárně se zálohou 500 Kč.

7. PR uvažuje o navýšení úvazku pastorační asistentky. P. Karel to projedná s ER.

8. Pro adventní a postní duchovní obnovu oslovuje P. Karel kněze Jana Pitřince a Vladislava Brokeše. P. Jan Pitřinec nabízí termín 9.12.23.

9. P. Peřovský pozitivně hodnotí přednášku o postojích při bohoslužbě, které se zúčastnil. Ptá se po možnosti vysvětlování významu částí bohoslužby a postojů při nich. PR diskutovala o navrženém tématu, připomněla, že se této otázce důkladně věnoval P. Václav Vacek. P. Karel nám vyjasňuje, že postoje mohou být různé a je třeba vzájemné tolerance. PR se k tématu vrátí při příštím setkání.

Příští jednání Pastorační rady bude 8. června v 19 h.

Zapsala Marie Mikysková

ZPRÁVY Z CHARITY

Podpořte Domácí hospic Alfa-Omega

Pomozte nám splnit poslední a největší přání našich pacientů: být doma. Do konce června můžete podpořit náš hospic na Darujme.cz <https://www.darujme.cz/projekt/1207493>.

Výbrané finanční prostředky použijeme na nákup pohonných hmot, abychom se dostali za každým našim pacientem v okrese.

Děkujeme.

Cukrárna v Horní Čermné

Evangelická farnost zve 11. června od 13 do 17 h. na zahradu evangelické farnosti v Horní Čermné, kde si můžete v klidu posedět u zámku a kávy nebo limonády. Zisk z prodeje drobného občerstvení podpoří třeba Domácí hospic Alfa-Omega.

Od srdce k srdci

proudily písně, obrazy, příběhy, emoce.

12. května se otevřely dveře Centra pomoci cizincům v Letohradě školám i veřejnosti. Celá slavnost byla připravena na poděkování všem, kdo otevřeli svá srdce lidem prchajícím před válkou na Ukrajině.

Koordinátorka pomoci ukrajinským uprchlíkům Veronika Pešková v úvodu mimo jiné řekla: „Pamatuji si první den v práci, kdy jsem čekala, zda si někdo přijde pro pomoc či radu. K mému překvapení přišlo mnoho klientů, kteří potřebovali pomoci se situacemi, které se nám zdají běžné.“

Při kontaktu s uprchlíky jsem poznala, jak se cítí zdrceni, že museli opustit své domovy, své rodiny, svůj normální život. Při prvních návštěvách pokaždé teklo hodně slz. Poslouchali jsme příběh každého člověka, a co vše si prožili, že byli několik týdnů ve sklepě a pak se rozhodli odjet kamkoliv do bezpečí. Bezpečí našli v České republice, kde musí začít budovat nový život, přestože doufají, že se budou moci vrátit do svého domova na Ukrajinu.

V prvních dnech jsem si říkala, že to nezvládnou. Nezvládnou přijímat tolik bolesti a neštěstí. Ale pak jsem si uvědomila, že musím. Musíme být silní, abychom mohli po-

máhat těm, kdo to potřebují.“

Veronika dále poděkovala charitnímu týmu pod vedením ředitelky Marie Malé, který stojí v zádech všem pracovním Centra pomoci cizincům. Poděkovala za spolupráci všem, kdo charitní práci pro ukrajinské uprchlíky podporují – panu starostovi, lékařům, pedagogům, psychologům, lidem, kteří jim poskytli ubytování, vlastním rodinám.

„Nasytili jste všechny smysly hostů - při přivítání, vystoupení dětí, výstavě, videoprezentaci i nabídce specialit... Příběhy z panelů mi rozostřily obrázky, stejně jako pohled na zpívající děti a rodiče, kteří i díky vám neztrácí víru, naději a hrdost,“ napsala své dojmy z akce na facebooku jedna z návštěvnic.

I my děkujeme za tento velkolepý a silný den. Děkujeme všem, kdo akci obětavě zorganizovali, protože právě oni do příprav dali velký kus srdce. Kéž se Ukrajina brzy dočká míru...

CHVÁLA (?) INTERNETU, aneb jak plachetnice doletěla do Manchesteru

Když jsem před téměř 30 lety poprvé slyšela a pak i zažila co to je internet, byla jsem nadšená. Ta možnost okamžitého dorozumění přes hory, doly a oceány, bez napjatého čekání, kdy pošta doručí dopis, ta možnost vyhledat odpověď na problém, který právě řeším, datum, jež jsem zapomněla, a protože jsem tehdy pracovala v Národní knihovně, pak představa budoucnosti, v níž každý, kdo bude připojen na internet, může v kterékoli knihovně vyhledat, objednat, prohlédnout a přijmout informaci, kterou potřebuje. Tahle vize je dnes i u nás skutečností, opravdu můžete kromě všech výhod internetu některé digitalizované knihy a časopisy ze sbírek velkých knihoven prohlížet stránku po stránce.

Jak šťastná bych byla, kdyby se dneška dožila maminka. Proč? Ona totiž snad jako prvňáček za 1. světové války zažila v Kyšperku představení pohádky O zlatém klíči a živé vodě. Hrály ji děti z Kyšperka, Kunčic i Orlice a hra měla takový úspěch, že se opakovala pro pěšky přicházející školy z Písečné, Lukavice, Nekoře. Maminka tímhle prvním silným kulturním zážitkem poměřovala mnohé další.

Vydání knižní podoby této pohádky jsem v Národní knihovně našla. To není tak velké překvapení, protože Národní knihovna má povinnost uchovávat každou knihu, která se na našem území vydá (to domluvil s pražskými tiskaři Karel Rafael Ungár, tehdejší ředitel knihovny, už v r. 1782 a od té doby zákon právo povinného výtisku upravuje). Dnes by si na internetu mohla maminka tou dávnou knížkou stránku po stránce „listovat“ a číst půvabně, naivní a dobře zapamatovatelné veršiky, co ji v dětství tak okouzly.

Svět peněz a obchodu byl mnohem rychlejší, protože o hodně bohatší než knihovny, a tak nabídl peněžní služby, nákupy v e-shopech,

ANEŽČINY DOBROTY

Včera mě ti desát'áci tak nadzvihli, to vám povím.

Psali test na přímou řeč (kterou jsme btw. minulej týden procvičovali nonstop). Přesto to byla čirá hrůza. Jeden ji v daným úryvku nepoznal vůbec, druhý nevěděl, jak se píše dvojtečka, třetí dal do uvozovek místo přímý řeči větu uvozovací, další nasázel interpunkční znaménka naprosto náhodně. Prostě se na to ani nekoukli.

Nadělila jsem tři pětky a vedla ke klukům nepřijemnej monolog, z něhož vyplynul opravnej test na dnešek.

„Dáte si červa?“ zeptal se mě Viki před hodinou a podával mi krabičku plnou zakroucených a vypasenejch živočichů. „Jsou s chilli,“ dodal mlsně.

No tak to mě fakt přesvědčil. Fuj.

„Pančelko, prosím, my už jsme měli všichni.“

A pak...

Najednou jsem se slyšela, jak říkám: „Heleďte, domluvme se takhle – když všichni zvládnete test nejhůř na dvojku, jednoho červa teda sním.“

Proč si to, Ane, děláš?

Zavládlá nebyvalá nervozita.

Známky byly klukům šumák, ale vidět mě, jak polykám onu nevábnou potravu budoucnosti, to chtěli všichni.

Uvědomila jsem si, že jsem se ocitla ve střetu zájmů. Na jednu stranu jsem si moc přála dát jim dobrý známky, na druhou jsem ale rozhodně nechtěla pozřít červa.

Zpočátku to vypadalo bídně (pro chlapce), jenže na rozdíl od minule jsem viděla, že se na test tentokrát opravdu připravili. A tak se

inzerce všeho druhu. K dobrému jsou jízdní řády, možnost učení na dálku, předpovědi počasí, mapy a trasy cest, to všechno a mnohé další je ta vrstva, která život usnadňuje, pomáhá jej dělat srozumitelnějším. Jedině se nemusí obklopotvat stohy tištěných slovníků, seznamů, aby v nich pomalu a složitě vyhledával pomoc, kterou právě potřebuje. V tomto směru a smyslu je internet dobrý sluha. Vždycky?

Co říkáte třeba těm úžasným nabídkám, v nichž vám nějaký utajený avšak záračný lékař svým lékem vrátí sluch okamžitě, zhubnete do pár dnů, plíseň vám vyléčí po první dávce, cukrovka se snad toho nabízeného prostředku sama lekne a všechny ty záračné tinktury jsou k máni za totožnou poloviční slevu teď hned, stačí kliknout a oberou vás o tisícovku. Když budete toho úžasného specialistu s léčivým prostředkem v seznamu lékařů hledat, nebude tam. Neexistuje, je to jen obchodní trik. Prodávací pochybných mastiček vědí, že počet naivních lidí, kteří se nachytají a nakoupí, bude dostatečně velký, takže se jim nákladná inzerce na internetových stránkách vyplatí.

mi jich zželelo a párkrát jsem je malounko nakopla.

Tři jedničky, dvě jedna minus. Zbyly dva testy jsem nechala oznámkovat paní asistentku – kvůli již zmíněnému střetu zájmů. Rozhodla se jim dát dvě minus.

A co teď? Že bych přece jen vyklouzla?

Tak to ani náhodou.

Požadavek „nejhůř dvojky“ splněn byl – o minusu nepadlo v naší dohodě ani slovo, takže se prej nepočítá. Co zmůže jedna nebohá učitelka proti hordě velkejch a nekompromisně se tvářících desát'áků?

Víte, jakýho mi vybrali tlust'ocha?

Sebrala jsem všechnu svou kuráž, vyklepala jsem ho na kousek papíru, abych se ho nemusela ani dotknout, a z něj jsem ho rychle šoupla do pusy.

Jenže.

Ve snaze to mít za sebou co nejdřív jsem se nezdržovala kousáním a jednoduše jsem polkla.

Blbeček jeden zatočenej.

Zasekl se mi v krku!

Voda, kafe, čaj – prolívala jsem se vším možným, co bylo zrovna po ruce, nic ale nepomáhalo.

Od té chvíle ho tam cítím pořád a nemůžu se zbavit představy, jak se mi ten tvor pomalu provrtává jícnem ve snaze dostat se na svou bodu.

Myslíte, že s tím souvisí moje dnešní neuvěřitelně živá noční můra, v níž mě za krk křečovitě držel hysterickéj lenochod a odmítal se pustit?

Vyvstává otázka, jak daleko jsem ochotná zajít, abych pomohla chlapcům k většímu soustředění a lepšímu výkonům.

O moc dál už ne, řekla bych.

Ale představa bezchybných pravopisných cvičení, hmmm...

/AN

To ale není nejhorší, co vám internet dodá do domu. Cílem organizované a dobře placené skupiny expertů je vnášet do tohoto zprávy nevidané rychle šířícího prostředí neklid, nejistotu, popření autorit, nevíru v budoucnost, obavy a strach všeho druhu. Výzvy dětem k nesmyslným a nebezpečným soutěžím, zaručené zprávy o tom, jak vláda lže, nic nedělá a zajdeme v hladomoru. Zažíváme to denně, pořád musíme volat zdravý selský rozum na pomoc. Prý jsme nikdy horší život nežili, prý padne jeden podnik za druhým, prý v zimě umrzeme, prý nás zahltní příliv arabských a afrických migrantů, prý je dobře oblít své obydlí octem a nenakazíme se covidem, prý se po očkování proti covidu umře nebo budeme mít spoustu neznámých chorob. Strašení a výmyslům není konec.

Možná z nejistoty a strachu, možná z touhy dát o sobě vědět pouští se do internetových diskusí ledakdo, komu právě teď vzkypěla žluč a on to musí světu peprně „nandat“. Těch urážek, vulgarit, nesmyslných srovnávání, historických omylů a výmyslů, nen

Kdysi nebylo zvykem zveřejňovat anonymní

texty. Ti dnešní psavci vystupují obyčejně pod nějakou značkou, jsou tedy běžnému uživateli nedohledatelní. Pletou si demokratické právo být slyšen s ukřičením, nerozumějí tomu, že diskuse je klást argument proti argumentu, vzájemně uznávat fakta. Jejich osobní a často vztekly a nenávistný názor je jim nade vše, fakta nepřijímají.

Už to asi tak doopravdy bude, že dobro a zlo jsou nerozlučné veličiny a předpokládat, že dobré nápady, eventuálně dobrý jedinec spasí svět, je naivní představa. Lidi musí pořád sbírat sílu, odvahu a zdravý rozum, aby byl svět a život snesitelný.

A tak se zkusím podělit s vámi o jeden příběh, který tu lepší stránku světa právě prostřednictvím internetu dokládá. Jde v něm o mého strýce, jeho pravnučku a jednu plachetnici. Musím to vzít popořádku.

Kyšperák, Josef Hochman, grafik, ilustrátor a výtvarný redaktor pracoval v nakladatelstvích Borový, Artia, Mladá fronta a stovky knih ilustroval, výtvarně zpracovával nebo navrhoval jejich obálky. Když letohradské Kulturní centrum otevřelo k jeho nedožitým 100. narozeninám v r. 2013 výstavu, mohli jste si řadu z nich prohlédnout. Artia vydávala v šedesátých letech klasickou světovou literaturu v různých jazykových mutacích, česky, německy, anglicky. Třeba Stevensonův Ostrov pokladů.

Tuhle knihu dostal kdysi malý kluk v Manchesteru. Nečetl ji, ale plachetnice na obalu knihy i opakující se ilustrace se mu ohromně líbila. Po letech a po přečtení se začal o autora ilustrací zajímat a asi v té době, kdy v Letohradě probíhala Hochmanova výstava, dal na internet výzvu, že by se rád s ilustrátorem z Československa kontaktoval. Nestalo se nic.

Letos, v r. 2023 brouzdala internetem Anežka, slovo Hochman vzbudilo její pozornost, pisateli odpověděla. Vysvětlila, že má totožné jméno, že je pravnučkou ilustrátora, ale ten, bohužel, už dlouho nežije.

Dozvěděla se, že nadšení z té fantastické plachetnice má možná i nějakou souvislost s životním osudem pisatele, jímž je Conrad Williams, spisovatel, autor hororů a fantasy románů, za něž získal v anglické literární sféře v letech 2007 a 2008 ta nejvyšší ocenění. Moc by si přál originál té obdivované plachetnice vlastnit. Hochmanova

Milí přátelé,

v neděli jsme se u památníku v Letech u Písku zúčastnili pietní slavnosti k osmdesátému výročí transportu Romů do táborů smrti v Osvětimi. Zahynuli tam skoro všichni. Transporty už byly německá akce, ale tábor v Letech samotný byl výhradně česká záležitost. Byl zřízen protektorátní vládou, dozorcí a všichni zřízcenci byli Češi.

Po pravdě řečeno, tento koncentrák pro Cikány, jak se tehdy říkalo, nebyl v krutosti a sadismu rozdílný než leckterá nacistická zařízení té doby. Když slyšíte vzpomínky přeživších, kolik dětí tam zahynulo, na ubíjení nezletilých, na nesnesitelné životní podmínky a trápení, ale i zacházení s mrtvými, je to opravdu děsivé. To vše patří k temným stránkám našich dějin.

Jako téměř každý evropský národ jsme se i my během dvacátého století dopouštěli krvavých zločinů. Snad jedině Skandinávci se podobným excesům v tomto období vyhnuli. Kultura různých národů se pozná podle toho, jak se se svou minulostí vypořádají a jak se jí snaží také napravit.

Nesmutnější na tom je, že se náš postoj a zacházení s Romy příliš nezměnilo, nebo se mění jen velmi pomalu. Vzpomeňme žhářské útoky a další rasově motivované zločiny, vyhazovy z bytů, romská ghetta a podobně. Posledním takovým příkladem byl postoj úřadů k Romům z Ukrajiny, kteří prchali před ruskou agresí. Samozřejmě, že s nimi bylo zacházeno jinak než s ostatními válečnými uprchlíky. To vše je velká ostuda českého národa.

Včera ale přece jenom svítla naděje. Téměř třicet let po prezidentu Havlovi, jehož návštěvu v roce 1995 si ještě dobře pamatují, přijela na pietní akt hlava státu společně s předsedou Senátu Milošem Vystrčillem a předsedkyní Sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou. Prezident Petr Pavel a ostatní ve svých projevech před početným publikem řekli, co bylo nutné a potřebné.

Doufám tedy, že nezůstane pouze u slov a že se opravdu konečně začne náš postoj k Romům měnit, čelními politiky počínaje, přes státní i obecní úřady, po běžné občany a že se konečně začneme chovat k Romům jako ke svým spoluobčanům, kteří jsou v našich zemích usazeni již po staletí.

Dejž to Pán Bůh.

Karel Schwarzenberg

rodina originál ilustrace spisovateli darovala. Anežka dál s panem Williamsem komunikuje. S velkými díky dostala obrázek, na němž manchesterský spisovatel drží značně opotřebovaný Ostrov pokladů a za ním na zdi už visí zarámovaný originál Hochmanovy plachetnice.

Mně se tenhle příběh pro laskavou a lidskou stránku internetu zdá příkladný. Těší mne. A Anežka i pan Williams dovolili obrázek zveřejnit. Potěšte se také.

EN

VIDĚL JSEM NA NEBI ČERNÉ TEČKY. BYLY TO BOMBY A PADALY NA NÁS

To, co Jaroslav Kučírek zažil za války v Brně, si nese celý život, a drásavě se mu ožívuje se současnou válkou na Ukrajině. V roce 1942 nastoupil do první třídy. Pro děti bylo tehdy samozřejmé, že přesně vědí, co mají dělat při vyhlášení poplachu. „Všichni jsme měli spěchat rovnou domů. Utíkal jsem vždy se spolužákem Karlem Spěšným,“ vyprávěl pamětník.

Detailně popsal strašlivý zážitek z prvního kobercového náletu na Brno 25. srpna 1944. „Ve výšce kolem sedmi kilometrů jsem viděl stříbrné tečky a za nimi výpary z motorů. Byly to tři svazy, každý z nich měl kolem sto dvaceti letadel. Vypadalo to, že nás minou, ale najednou se začal vzduch třást a hřmět. Bylo to tak zvláštní! Znal jsem hukot padající bomby, ale tohle byl hluboký basový hřmot. Nevěděl jsem, co to je. Táta řekl, že začínají bombardovat. Běželi jsme do sklepa. Než jsme odešli, viděl jsem z nebe padat dolů černé tečky. Byly to bomby a padaly na nás,“ vzpomínal.

Po válce si splnil svůj sen stát se lékařem. Vystudoval Vojenskou lékařskou akademii v Hradci Králové a téměř celý svůj profesní život zasvětil nemocnici v Ústí nad Orlicí, kde vybudoval profesionální Anesteziologicko-resuscitační oddělení, jehož lůžková část se otevřela v říjnu 1972 po tragické havárii v Letohradě. Po sametové revoluci v roce 1989 se stal ředitelem nemocnice.

Jaroslav Kučírek žije v Nekoři, ale narodil se v roce 1936 v Brně. Rodina s jediným dítětem bydlela v Židenicích, tehdy periferní části města. Otec Jaroslav, narozen roku 1901, dělal geometra na krajském úřadě, matka Anna, narozená 1904, učila šití a vaření na Vesně - rodinné škole pro ženská povolání.

Češi, Němci a Židé do války žili společně

Jako mnoho míst Čech a Moravy, vyznačovalo se i Brno do začátku čtyřicátých let vícenárodnostním soužitím. V roce 1944 žilo v Brně kolem 58.000 Němců, tedy více než pětina obyvatel města. A těsně před „konečným řešením židovské otázky“ v roce 1941 žilo v Brně přes 11.000 Židů. I v ulici, kde bydleli Kučírkoví, žilo několik německých rodin a do okupace v březnu 1939 nebyly žádné problémy ani mezi dospělými ani mezi mládeží. Obsazením Brna se ale jako mávnutím kouzelného proutku všechno změnilo. Převážná většina Němců vstoupila do NSDAP, řada z nich byla agresivně aktivních.

O to cennější bylo chování těch Němců, kteří své dobré vztahy nezměnili. Příkladem byla rodina Spěšných, se kterou se Kučírkoví přátelili. Otec Spěšný byl Němec, matka Češka. Doma hovořili německy, ale jméno prezentovali česky a chodili do české školy. Pan Spěšný musel narukovat do německé armády a krátce po zahájení války padnul. Paní

Spěšná tedy zůstala sama se třemi syny – Karlem, Adolfem a Rudim.

„Jako kluci jsme se spolu kamarádili. Byli jsme stejně staří, s Karlem jsme spolu seděli v lavici,“ vyprávěl pamětník. Nástup Hitlera k moci se v klukovských vztazích nijak neprojevil, dokonce spolužák často zafungoval jako nárazníkový polštář v konfliktních situacích. Jejich otec byl válečný hrdina, a to mělo tehdy velkou váhu.

Přidal vzpomínku na svého dědu: „Děda byl vášnivý kuřák a já s ním. Začali jsme bramborovou natí, protože tabák nebyl. Pak ale děda někde sehnal tabáková semena, která jsme vysadili na dvorek. Vedle nás přitom bydlel esesák, který zapříčinil smrt mnoha lidí. Po válce dokonce skončil na veřejném popravišti na Náměstí svobody. A od tohoto souseda dělila naše sazenice tabáku jen nějaká kůlna! Kdyby se to dozvěděl, skončíme všichni v koncentráku. Ale nepřišlo se na to, a já jsem od té doby odborníkem na sušení, krájení a fermentaci tabáku,“ uvedl pamětník.

Kukačka v rozhlase ohlašovala nálet

Po obsazení Brna Němci přeměnili civilní letiště ve Slatině na vojenské. Postupně zabrali okolní pole, a vytvořili obrannou zónu s bunkry a protiletadlovými děly. Vyhlášení leteckého poplachu sirénami přicházelo asi deset minut před příletem letadel. Později lidé přišli na to, že vídeňský vysílač v případě vyhlášení leteckého poplachu přeruší vysílání a zapíná kukání kukačky. „Když ve vysílání začala kukat kukačka, znamenalo to, že přes Rakousko letí na protektorát spojenecké bombardovací svazy. Věděli jsme, že bude trvat asi deset patnáct minut, než přiletí, a rychle jsme běželi do úkrytu,“ popisoval Jaroslav Kučírek. Lidé, kteří bydleli na okraji zástavby, často utíkali po silnici směrem do lesů nad Brnem.

Poblíž Židenic byly ohromné zbrojařské závody Královopolská a ve vedlejší Lišni další zbrojovka, kde se vyráběly tanky. „V Židenicích byla ohromná dělostřelecká kasárna, nedaleko hlavní železnice směr Slovensko, kudy stále proudily vojenské transporty, samozřejmě centrum města s velkým seřaďovacím nádražím. Kousek od nás bylo polní vojenské letiště, kde měli Němci rozmístěné stíhačky. To vše bylo cílem náletů,“ vysvětloval pamětník. Zprvu šlo jen o přelety. Lidé si na to postupně zvykali a pozorovali v obrovských výškách přelety bombardovacích svazů směr severovýchod. Tak to šlo až do 25. srpna 1944.

O bombardování se mi zdálo každou noc Nejstrašnějším válečným zážitkem, o kterém se mu noc co noc zdálo ještě několik měsíců po skončení války, byl pro Jaroslava první kobercový nálet na Brno. 25. srpna 1944 jako obyčejně pozorovali přilet bombardovacích letadel. „Vypadalo to, že nás minou, ale najednou se začal vzduch třást a hřmět. Vzduch vibroval, jako by ho krájel přes prudce se otáčející sekačku. Táta řekl, že začínají

bombardovat, a běželi jsme do sklepa,“ vzpomínal pamětník. Tragédií bylo, že průmyslové podniky se rozprostíraly uprostřed zástavby, typických dělnických čtvrtí, a právě tam dopadla vlivem bočního větru řada bomb.

Od tohoto data se město stalo cílem ještě dvou spojeneckých náletů, které už nebyly tak zničující. Jaroslav často viděl „kotláře“ – stíhací letouny, které nalétávaly na vlaky a prostřelovaly nádrže lokomotiv. „Jako kluci jsme si hráli na louce a oni nalétávaly na nás. Byly třeba dvacet metrů nad námi. Jasně jsme viděli, jestli pilot je černoch nebo běloch. Mávali na nás křídly, nestříleli,“ vzpomínal pamětník.

Později se kromě spojenců začala objevovat i sovětská bombardovací letadla. Byly to spíše přepravné nálety, většinou v noci. S blížící se frontou jejich frekvence narůstala, takže pět nočních náletů bylo skoro pravidlo. „Jejich charakter byl podobný dnešnímu ničení Ukrajiny – přiletěli, kamkoli shodili bomby a zase rychle odletěli,“ popisoval pamětník. Od 8. do 26. dubna 1945 Brno prodělalo bez předchozího varování desítky sovětských náletů. Všechny nálety na město – jak spojenecké, tak sovětské – si vyžádaly kolem sedmi set obětí.

Místo do klidu k partyzánům

K Brnu se blížila armáda maršála Malinovského. Pověst chování jejich prvosledových jednotek, zejména k ženám, byla hrozná. Zážitky z bombardování a blížící se fronta daly nakonec impuls k otcovu rozhodnutí odejít z domova do bezpečnější části, a přečkat tam konec války. Němci prchali na západ a do lesů se již neodvažovali. „Táta sehnal nějakou chatu v chatové oblasti u Tišnova a nastěhovali jsme se tam,“ vyprávěl pamětník. Bylo to na prudkém svahu v lese nad pasekou, z které bylo vidět na Kuřim. Lesy v té době byly již plné partyzánských skupin, a tak to bylo i se sousedy Kučírkových v okolních chatách.

„Partyzáni měli v chatové oblasti své velitelské a dělali různé záškodnické akce na železnici,“ vyprávěl pamětník. Místo klidu se tedy malý Jaroslav stal partyzánskou spojkou „Posílali mě k jedné paní do vesnice s konvičkou pro mléko. Na spodku konvice byla

zpráva pro jejich spolupracovníka. Paní mi dala mléko, vzala zprávu a šel jsem zpátky.“ Díky partyzánským zátarasům kolem Tišnova se Kučírkovi frontě skutečně vyhnuli.

Další šokující válečný zážitek čekal devítiletý Jaroslav při cestě zpět do Brna. „Šli jsme potokem, protože jsme neměli mapu a nevěděli jsme, kudy se dostat domů. Až po cestě jsme zjistili, co to bylo za hrůzu. Když jsme sestoupili níže, procházeli jsme místy, kde se předtím válčilo. Všude se válela mrtvá těla Němců, Rusů, koní,“ vzpomínal. Na cestě byly miny, granáty, zbraně, náboje. Šli husím pochodem a museli pečlivě volit, kam šlápnout. „Tolik mrtvých koní jsem neviděl. Vše bylo v rozkladu a nafouklé. Byl to strašný pohled!“ Svratku museli přebrodit, protože most byl zničený. Na suchu aspoň viděli, kam šlápnout. Na co nebo na koho šlapou ve vodě, nechtěli ani pomyslet.

Po válce si všichni oddychli. Protože ve městech byla nouze o potraviny, a byly stále na přiděl, jezdili o prázdninách na venkov na brigády pomáhat při žních. Nástup komunistů k moci se začal projevovat nenápadně a pozvolna. Jaroslav vstoupil do Junáka, ale brzy z něj byl Socialistický svaz mládeže. Ještě před koncem páté třídy přestal chodit do školy spolužák Jan Sochor. Později se dozvěděli, že spolu s rodiči chtěli utéct na západ, a na hranicích ho zastřelili.

Vojenským lékařem v Josefově

Od malička chtěl být lékařem, a tak po základní škole nastoupil na francouzské gymnázium v Křenové ulici v Brně a v roce 1954 tam odmaturoval. Pak se přihlásil k přijímacím zkouškám na Masarykovu univerzitu v Brně a současně na Vojenskou lékařskou akademii v Hradci Králové, která byla pobočkou Univerzity Karlovy. Na obě školy ho přijali. Nastoupil do Hradce Králové, protože jinak by musel na dvouletou vojenskou základní službu. Pamětník popisoval, že hradecká fakulta měla tehdy vynikající úroveň a učili tam špičkoví profesori. Ještě před promocí se v prosinci 1959 oženil s Pavlínou rozenou Vychytilovou (1934-2018) a usadili se v Hradci Králové.

V roce 1960 odpromoval a hned nastoupil na povinnou praxi do vojenské nemocnice v Josefově, kde prošel všechna oddělení. Když v době Kubánské krize v roce 1962 odveleli personál nemocnice na Kubu, dělal v Josefově vedoucího kožního oddělení. Po návratu lékařů zpět ukončil postgraduální výcvik zkouškou z vnitřního lékařství.

Do roku 1963 dělal v hodnosti kapitána hlavního útvarového lékaře u protiletadlového pluku vojenské posádky ve Vysokém Mýtě. Každý rok absolvoval čtyři pět vojenských cvičení na protiletadlové střelnici na Slovensku. Po úraze oka a delší pracovní neschopnosti propustili MUDr. Kučírka v roce 1964 do zálohy. To už pracoval v nemocnici ve Vysokém Mýtě. V roce 1964 také přestoupil do nemocnice Ústí nad Orlicí, kde se věnoval anestezií a v roce 1968 tam

byl jmenován primářem Anesteziologicko-resuscitačního oddělení (ARO). Této nemocnici zasvětil téměř celý svůj profesní život. Jako první ve východočeském kraji právě tam vybudoval profesionální lůžkové ARO.

Otevření lůžkového oddělení

V témže období roku 1969 vážně uvažoval o emigraci. Kučírkoví už měli dvě děti – devítiletou Editu a pětiletého Davida. Jaroslav měl ve Vídni tetu, takže toho chtěl využit na zpáteční cestě z dovolené v Jugoslávii. Jenže tetu na uvedené adrese nenašel, a tak se s rodinou vrátil do Československa. V roce 1970 se jim narodilo třetí dítě, syn Jakub.

V 70. letech se v orlickoústecké nemocnici začala budovat lůžková část ARO. Nakonec se otevřela dřív, než se plánovalo. 30. října 1972 se na železničním přejezdu v Letohradě srazil rychlík s autobusem plným cestujících. Na místě tragédie zůstalo šest mrtvých, další raněné přiváželi do okresní nemocnice. „Najednou se v nemocnici objevili ranění, které nebylo kam dávat. Tak jsme se domluvili s primářem Helmutem z chirurgie, že se rozdělíme o zdravotní sestry, a předčasně otevřeme lůžkové ARO. Přivezli tehdy sedm lidí, kteří se točili na pěti lůžkách a pooperačním pokoji,“ popisoval pamětník.

Soudružka z okresu

Jaroslav Kučírek chtěl pořad něco nového, pořad ho něco hnalo dopředu. Vybudoval orlickoústecké ARO. U oddělení měli svoji sanitku, takže jezdili i záchrannou službu – jeden lékař sloužil výjezdy, jeden až dva zůstávali na oddělení. Díky výborným vztahům s primářem Helmutem dělal jako anesteziolog ordináře na pooperačním pokoji na chirurgii.

„On mi dovolil, abych si tam dal pacienta, který potřebuje resuscitační péči, a tam jsem školil i jeho sestry. Dýchací přístroje byly tehdy hrozné - jeden vydržel jen 24 hodin, takže na jednoho pacienta byly potřeba čtyři,“ vyprávěl pamětník a dodal, že on a doktor Helmut byli v nemocnici jedinými primáři-nestraníky. Nikdo je však ke vstupu do KSČ nenutil. Lůžkové oddělení, jediné ve východočeském kraji, poskytovalo v té době špičkovou péči.

Bylo čím se chlubit, a proto jim bylo nakloněno vedení Okresního ústavu národního zdraví (OÚNZ) i okresu. Profesní úroveň si vysvětluje i to, že nemusel k výsledku, když mu z oddělení v 80. letech emigrovala jedna ze zdravotních sester. Měla v Německu rodiče, a tak utekla za nimi. Všichni museli na StB k výsledku, on jako primář ne. Nikdo ho nekontaktoval, nikdo se ho na nic neptal. Bylo mu to divné.

Díky funkcionářům z okresu dokonce získali ledasjakou podporu při nákupu zahraniční techniky, která byla v té době pro okresní nemocnici zcela nemyslitelná. „Nějaká soudružka Šimůnková měla na starost zdravotnictví. Jednou jsem jí vyprávěl o nedonošených novorozencích, a zanedlouho se

mi v nemocnici objevil holandský dýchací přístroj pro novorozence. Nic jsem neobjednával, nic jsem nepodepisoval, až jsem z toho měl tehdy obavy. Myslím, že to byla její zásluha. Když jsem jí vysvětlil, co potřebuju, ona to na Okresním národním výboru prosadila.“

Ředitel vyhrožoval

Revoluční listopad roku 1989 zasáhl i orlickoústeckou nemocnici. Když dostali první informace z Prahy o občanských protestech, začali organizovat akci na podporu stávkujících studentů. „Ředitel OÚNZ se to dozvěděl a na druhý den svolal celý OÚNZ. Tam nám vyhrožoval, že nás nechá zavřít, a podá na nás trestní oznámení,“ popisoval pamětník.

Jenže události mezitím nabraly ten nejlepší směr. „Založili jsme skupinu Občanského fóra a OF mě vybralo jako ředitele nemocnice. Já byl členem OF v Jablonném nad Orlicí. Měl jsem kandidovat na poslance, ale když jsem zjistil, jací lidé se tam cpou, vycouval jsem z toho, a stal se bezpartijním,“ dodal.

Jako ředitel nemocnice v Ústí nad Orlicí měl po zrušení OÚNZ na starosti její další osud. „Nemocnice měla kolem 130 milionů účetní hodnotu, když jsem z ní v roce 1996 odcházel, bylo to už přes 350 milionů. Podle privatizačního projektu měla být v nemocnici jen akutní lůžka pro akutní pacienty, ostatní měli bydlet v hotelu uprostřed nemocnice a platit si veškerý pobyt. To bylo pro mě naprosto nepřijatelné,“ vyprávěl.

„Řekli jsme, že nemocnice musí zůstat státní a dostupná všem. Jel jsem kvůli tomu na ministerstvo zdravotnictví, tam tehdy chtěli nemocnici prodat za dvanáct milionů. Měl jsem kvůli tomu tahanice na okrese. Nakonec mě zbavili funkce a dali mi výpověď. Ostatní primáři se mě chtěli zastat, ale vymluvil jsem jim to, aby si nedělali zlou krev,“ vysvětloval. Nemocnice tehdy přešla pod okres a doktor Kučírek odešel těsně před důchodem v roce 1996 na tři roky do Všeobecné zdravotní pojišťovny dělat hlavního revizního lékaře.

„Člověk se musí snažit jít pořád dopředu, být trochu optimista, zvědavý, a nesmí se nikdy zastavit.“ Tímto krédem zakončil Jaroslav Kučírek své vyprávění pro Paměť národa.

www.pametnaroda.cz/M

O NAŘÍKAČÍCH

Karel Čapek

"Brejden, pane, jak se máte?"

"Aále špatně, pane, za nic to nestojí."

"No, no, a co vám chybí?"

"Ale to víte, starostí je --"

"Copak vy víte o starostech, pane! Já bych chtěl bejt na vašem místě."

"To byste to chyt! A jak se vede vám?"

"Ale to víte, bídně. A co zdravíčko?"

"No tak tak. A rodina zdráva?"

"Ještě to ujde. No tak máucta."

"Služebník."

To je normální československý rozhovor, který by měl stát hned na první stránce každé praktické cvičebnice jazyka českého. Téměř bez výjimky prvním slovem propuká náš člověk v nářek a stížnosti na svůj osud; obyčejně tím získá jakýsi rozběh, aby mohl v dalším hovoru nadávat obecně na mizerné poměry, na tu lumpárnu a na jiné veřejné záležitosti; ale to už je jiná kapitola.

Ze zvláštního národního zvyku nám nejde jaksi z krku, abychom řekli, že se nám vede docela dobře, nebo že to ujde, nebo že by to mohlo být horší. Víme, že se nás náš bližní nevyptává ze soustrasti; nedomníváme se, že ho svou pochmurnou odpovědí nějak dojmeme. Vzdálený pozorovatel by mohl soudit, že máme vrozený strach ze svých bližních, že jim na potkání naznačujeme svůj těžký osud

jen proto, aby nás ušetřili, nebo aby si snad od nás nechtěli vypůjčit; nebo že chceme odvrátit jejich zlobu a závist, nebo že se hledíme před nimi ponížít, aby jejich postavení a štěstí vyniklo tím zářivěji. Ale my si nenaříkáme sklíčeně; my si naříkáme okázale; my se jaksí honosíme svými starostmi a bědami; my tvrdíme svému bližnímu do očí téměř s opovržením, jemu že se tak všivě neve-
de, kdepak, holenku! MY známe život, protože se nám vede špatně; MY jsme chlápíci, protože si máme, panečku, nač naříkat. Kdyby se nám vedlo obstojně

nebo kdybychom byli celkem spokojeni s tím, jak se máme, pak to není naše zásluha nebo úspěch. Upřímně řečeno, ozývá se v tom spíše snaha jevit se malým a ubohým než skutečná nespokojenost; je v tom taková vnitřní nesvoboda a nedůvěra. Jako naše pozdravy, tak i naše konverzační zvyky ukazují, že snáze se mění státy a ústavy, zákony a řády, než lidské mravy; podrželi jsme zvyky malého, ubližového, reptajícího poddaného, jehož první slovo je nějaká bezmocná stížnost a jemuž beztoho nikdo nevěří. Ostatně ani nečekáme, že nám někdo bude věřit.

Tak tedy: Jak se vám vede?

Lidové noviny, 17. 6. 1928

ZNOVU VE SLUŽBĚ

Po svém zvolení si prezident Pavel volal vedle ukrajinského prezidenta i s tchaj-wanskou prezidentkou Cchaj Jing-wen. A zmínil, že by se s ní ještě letos mohl setkat v Praze. To nepochybně popudí Čínu, která Tchaj-wan považuje za svoji odštěpenou provincii a vadí jí jakékoli styky ostrovních politiků s těmi západními. Měl by Pavel prezidentku Cchaj přijmout?

Měla by být přijata, samozřejmě ano.

Jak by takové přijetí mělo vypadat, mělo by se konat na Pražském hradě, nebo by mělo být neformálnější?

Trošku neformálnější, ceremoniality bych v tomto případě vynechal. Koneckonců, držíme se politiky jedné Číny. To však neznamená, že si necháme diktovat od Číny, co vzhledem k Tchaj-wanu máme dělat nebo nedělat, s kým se máme stykat nebo nestýkat. To naprosto odmítám.

Jaký další vývoj na Tchaj-wanu očekáváte? Napadne ho Čína vojensky, jak se o tom stále více mluví?

Tchaj-wan je velká pevnost, během posledních sedmdesát let se opravdu vyzbrojuje, je tam strmé pobřeží, takže provést invazi by nebylo lehké. Ale co budou Číňané dělat, to nikdy nevíte. Můžou se pobláznit a začít válku, i když to prozatím ještě nepředpokládám.

Kdyby se do toho rozhodl Peking jít, může to Evropa nějak odvrátit?

Ne. Čína už je moc silná, aby na nás brala ohled, jestli si řekne, že zaútočí.

Jaký by válka o Tchaj-wan měla dopad na Evropu, konkrétně na její střed?

Nejen my bychom to pocítili hospodářsky. Na Tchaj-wanu se vyrábějí čipy, jsou tam další moderní technologie. Byl by jich najednou logicky nedostatek. Nemůžete zapomínat ani na geopolitický aspekt. Válka v Asii by zaměstnala Američany, měli by méně času a chuti zabývat se našimi evropskými problémy. To by bylo nemilé.

V roce 2013 jste vystoupil jako předseda zahraničního výboru sněmovny na kyjevském Majdanu, kde lidé protestovali a později umírali za demokratizaci země a evropskou cestu Ukrajině. „Česká republika je s vámi!“ řekl jste z tribuny. Co na vás tehdy na Majdanu nejvíc zapůsobilo?

Jak známo, odehrálo se to v listopadu, takže brzy byla tma, a když mě tam vyzvali, abych mluvil, byla už opravdu úplná tma. Podle echa demonstrantů jsem zjistil, že je tam ohromně lidí, nejméně sto tisíc. A byli značně odhodlaní. Došlo mi, že představa, že Ukrajinci jsou názorově rozdělení v pohledu na svoji budoucnost, neodpovídá realitě. Většina chtěla Evropu.

Rusko poprvé na Ukrajinu zaútočilo jen několik měsíců po vaší návštěvě Majdanu a podruhé pak velkým válečným útokem

loni. Dnes boje stojí na místě, čeká se na ukrajinskou ofenzivu. Jak by měl pro Ukrajinu vypadat dobrý a uspokojivý konec téhle války?

Aby zase celé ztracené území dostali zpátky.

Když se na chování Ruska podíváte z většího nadhledu, čeho přesně jsme svědky? Co ho k agresi vede?

Je to podobné, co jsme tu zažili ve 20. století s Němci. Když Německo muselo po první světové válce kapitulovat, přičemž před tím mělo obsazenou Oděsu, třetímu Belgie a velký kus Francie, cítilo to úkorně. V německé společnosti se rozšířil mýtus dýky v zádech, konspirační teorie, jejíž stoupenci hlásali, že německá armáda by na bojišti nikdy neprohrála, že ji ale zradila část elit. Nacisté na tom postavili svoji ideologii, postupně definovali jako zrádce Židy, marxisty a další. Hitler slavil úspěch, hlásal pomstu a začal s agresivní výbojnou politikou. Když skočíme v čase, před pětaticeti lety seděl důstojník KGB Putin v Drážďanech a od Chebu až k Vladivostoku bylo všechno sovětské. A najednou, aniž by byla Sovětská armáda poražena, se to celé rozpadlo. Pro Putina a spol., kteří nic jiného než sovětské impérium nepoznali, to bylo těžko pochopitelné. Zhroucení Sovětského svazu pro ně byla – jak to nazval sám ruský prezident – největší geopolitická katastrofa. Samozřejmě by Putin chtěl ten vývoj zvrátit. Říkal jsem to už v roce 2014, kdy s tím začal, že Krym je jenom předkrm, že potom bude gruzínská polévka a hlavní chod celá Ukrajina. Bohudíků se mu to nedaří.

Nebylo by hlavním chodem – kdyby se dařilo – spolu s Ukrajinou i Moldavsko a potom Pobaltí a střední Evropa?

Kdybych se podržel svého příměru, řekl bych, že po Ukrajině by Rusko potřebovalo nějaký čas na trávení. A ano, jako další na řadě by zajisté bylo Moldavsko. A pak by se vidělo, kde je další slabé místo. Podívejme se do dějin. V 18. století Karel XII., švédský král, prohrál bitvu u Poltavy a ruský car Petr Veliký vyhrál. Během deseti patnácti let do byl tudíž celou Ukrajinu. A příštích patnáct let už patřilo rozdělení Polska. Jedna z moudrých vět Václava Havla, kterou bychom si měli vždycky pamatovat, zní: „Tragédie Ruska je, že nezná své hranice.“

Což si v takovém Moldavsku připomínají dennodenně.

A proto by mělo být přijato do Evropské unie a Ukrajina též.

Říkal jste, že vás baví, když má někdo odlišný názor. Rusové jeden takový v souvislosti s Ukrajinou nabízejí a vy v něm figurujete jako spoluviník toho, co se děje. Jako ministr zahraničí jste usiloval o umístění amerického radaru v Česku a Rusku to vadilo, stejně jako posouvání hranic NATO k těm ruským. Rusové tvrdí, že se cítí podobnými kroky ohroženi, že musejí bojovat o svoji bezpečnost. Není na tom něco?

Ne, myslím, že není. S radarem jsme reagovali na různé ruské kroky, když dávali

najevo, že by jim měl kus Evropy zase patřit.

Radar v Česku nikdy neprošel, berete to jako svůj největší politický neúspěch?

Jestli byl největší, to nevím, ale byl to pořádný neúspěch. Proti byla, jak známo, sociální demokracie a další. Dělo se mimochodem vícero zajímavých věcí. Němci s Francouzi nedovolili v roce 2008 na summitu Aliance v Bukurešti pozvání Ukrajiny do NATO, to vše si Rusové vyložili jako naši slabost, a proto si řekli, že si útoky můžou dovolit.

Čím ta slabost byla způsobená?

No, já vám něco řeknu, my v Evropě jsme rozmazleni jedinečnou dobou míru, který tady byl. Od druhé světové války jsme měli v Evropě jenom ty balkánské války při rozpadu Jugoslávie, ale jinak byl mír. My už nejsme zvyklí uvažovat v kategoriích moci a války a podobně, což je normální součást politiky. Místo toho jsme si uvykli myslet, že jsme v ráji a že bude věčný mír. Jenže ten nikdy není a nebude, neboť lidi jsou potvory. Rusy jsme nebrali dostatečně vážně, žili jsme v iluzi.

Už v ní díky Ukrajině nežijeme?

Teď na nějaký čas ne, díky ruské invazi na Ukrajině denně vidíme, kolik lidí tam zabíjejí, co se bombarduje a tak dále. Kdyby však byl zase dvacet let mír, tak si lidi budou myslet, že může být věčný.

Tento týden ministryně obrany Jana Černochová podepsala v USA obrannou smlouvu. Je to pro vás reparát za radar?

Do jistě míry ano.

Smlouva tu umožňuje vybudovat například americkou základnu, schválit by to musela vláda a parlament. Měli bychom o to usilovat, zvláště když Americe hrozí znovu vláda nepředvídatelného Donalda Trumpa?

Já myslím, že Trump už se k vládě nedostane. A bylo by dobré, kdyby tady alespoň nějaká malá základna byla.

Proč si myslíte, že se Trump znovu nedostane k vládě?

Protože dělá příliš mnoho chyb.

Kdyby se mu to povedlo, rozvrátilo by to Ameriku?

Celý svět.

Ukrajina svoje bezpečí vidí především v členství v Evropské unii a NATO. My v obou uskupeních jsme, ale jak hluboce jsme tam opravdu zakořenění? Jde mi o to, jak silná je tu podle vás ta část společnosti, která to vidí jinak, necítí přínaléžitost k západnímu, svobodnému světu?

Myslím, že většina lidí tu cítí západně, je proevropská. Ukrajina v tom pomohla, leccos je díky ní jasnější.

Bud' rozhodujete, anebo ne.

Vždy jste byl politicky aktivní, nechybí vám být přímo u dění, moci ho ovlivňovat? Samozřejmě mi to chybí, obzvláště v poslední době. Avšak vidím, v jakém jsem zdravotním stavu, tak si vždy říkám „dědku, dej pokoj“. A taky jsem uklidněn, že právě v téhle době je zahraniční a bezpečnostní politika vedle

prezidenta i v dobrých rukou ministra zahraničí Lipavského.

Jde ztrátu moci něčím nahradit?

Nemůžete to nahradit, buď člověk rozhoduje, anebo nerozhoduje.

Bývalý premiér Petr Pithart nedávno v Seznam Zprávách rekapituloval svoji veřejnou kariéru a řekl, že do politiky by znovu šel, ale s tím, co už o ní ví, by byl méně než kdysi rozumářským intelektuálem a více vůdcem. Rozumíte mu?

Naprosto má pravdu.

Přehodnotil byste něco u sebe?

Popravdě řečeno jsem se tím moc nezabýval. Čo bolo, to bolo, takže moje minulost mě moc nezajímá.

Největším politickým soupeřem pro vás byl Miloš Zeman, který vás porazil v prezidentské volbě. Než odešel z úřadu, pozval vás do prezidentského zámku v Lánech. Oplatíte mu to? Ale jo, já bych chtěl, aby sem za mnou přijel, když zámeček mám z nás dvou teď už jen já. V létě bych ho rád pozval.

Miloše Zemana jste vždy hodně kritizoval, bylo něco, co byste řekl, že se mu v prezidentském úřadu povedlo? Opravdu mě teď nic závažného nenapadá.

Tak o čem se spolu budete bavit, až se uvidíte?

O literatuře.

Rozhovor spolu vedeme ve vašem sídle, loveckém zámečku na Dřevíči. To je vaše hlavní útočiště?

Ano. To bylo moje velké štěstí, že jsem to tady svého času našel. Tedy nebylo to schwarzenberské, ale bylo to rodiny mé matky a já jsem to normálně koupil. Rozumné rozhodnutí. Jsem tady v dosažitelné vzdálenosti od Prahy, není to příliš velké a je to uprostřed krásné přírody. Co chceš více?

Všiml jsem si, že i tady čas od času stále něco budujete. Když jsem tady byl před lety, tak tady ještě nebyl rybníček, a teď tu je a vypadá parádně.

Myslím si, že to jezírko bylo poslední, co jsem tady udělal. Předtím jsem vlastně ještě opravil budovu naproti, aby byla pro vozíčkáře, neboť moje žena je taky na vozíčku, tak aby sem mohla přijet na návštěvu. Ale žádné velké stavitelské plány už opravdu nemám.

Tak vám děkuju za rozhovor.

Bylo mi ctí a potěšením.

Mně taky.

I když se to nemá říkat. To víte, proč?

Ne, proč?

Víte, kdo byl král David a kdo krásná dívka Abigail?

Matně bych to snad dal dohromady.

Dobrá. Poté, co ovdověla, stala se Abigail manželkou krále Davida. Když po několika letech zemřel, Abigail se vrátila do své vesni-

ce Karmelu. Král měl krásný pohřeb a všechny holky z okolí pak přišly za ní, ptaly se, jaké to bylo ve velkém městě Jeruzalémě, jaké to bylo na královském dvoře a jaký byl veliký král David sám. Ona se zamyšleně podívala a pravila: alespoň už díky tomu vím, jaký je rozdíl mezi ctí a potěšením (smích).

Respekt 22/2023

Rádo se u nás říká: My, národ Husův, Ržízkův, Smetanův; my, národ Komenského. Stejně však Němci říkají: My, národ Goethův, Kantův, Bismarckův a nevimčí ještě.

My, národ Goethův! Jsi ty, který to píšeš nebo říkáš, člověk Goethův? Máš něco jemu podobného, jsi moudrý a lidský, miluješ Francii, píšeš básně a dáváš světu příklad?

My, národ Schillerův! Ale voláš se Schillerem "In tytannos", žádáš s ním "Sir, geben Sie Gedankenfreiheit"?

My, národ Kantův! Ale vidíš jako Kant v člověku cíl, a nikoliv prostředek?

Byl Goethe, byl Kant, byl nevim kdo ještě; ale je to tvá přednost a zásluha, jsi ty tím o něco více nebo něco lepšího? Jsi kulturní, veliký, lidský a světový proto, že někdo před tebou byl takový? Jsi Wolfův nebo Goethův, Šmokův či Kantův?

Co jsi ty? – Čtenáři, podle toho, co jsme četli, byli to samí Goethové a Kantové, kteří maširovali poraženou Belgii; na každou inkriminaci ciziny se odpovídalo velikými jmény; čtenáři, i ty jsi měl dojem, že se tím prokazuje velikým jménům špatná služba.

Lépe by bylo, aby vůbec nebylo Žížky, než aby žili zbabělci v národě Žížkově. Nezáleží na tom, či jsme, nýbrž na tom, či jsi ty. Národ sám potřebuje spíše lidí nežli jmen.

Karel Čapek

Karel Schwarzenberg (85) se narodil v pražské Bubenči, dětství strávil na zámcích Orlik a Čimelice. Po roce 1948 rodina emigrovala do Rakouska. Po listopadu 1989 se vrátil do vlasti, kde se zapojil do politického života. Působil jako kancléř prezidenta Václava Havla, byl ministrem zahraničí, senátorem, místopředsedou vlády, předsedou TOP 09; za tuto stranu také kandidoval v roce 2013 v první přímé volbě na křeslo prezidenta, v níž neuspěl.

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 4.6. Slavnost Nejsvětější Trojice

8 h. Lukavice Ex 34, 4-9

9 Mistrovice Dan 3,52-56

9.30 Orlice J 3, 16-18

sobota 10.6. Červená 17 h., poutní slavnost
18 h. Letohrad

neděle 11. 5. Slavnost Těla a Krve Páně

8 h. Lukavice Dt 8, 14-16 Ž 147

9 Mistrovice 1 Kor 10, 16-17

9.30 Orlice J 6, 51-58

pátek 16.6. Slavnost Nejs. Srdce Ježíšova
17.30 Letohrad

sobota 17.6. 18 h. Letohrad

neděle 18.6. 11. v mezidobí

8 h. Lukavice Ex 19: 2-6a Ž 100

9 Mistrovice Ř 5,6-11

9.30 Orlice Mt 9: 36 - 10:8

sobota 24.6. Slav. Narození Jana Baptisty
18 h. Letohrad

neděle 25.6. 12. v mezidobí

poutní slavnost v Mistrovicích

8 h. Lukavice Jer 20,10-13 Ž 69

9 Mistrovice Ř 5,12-15

9.30 Orlice Mt 10,26-33

čtvrtek 29.6. Slavnost Petra a Pavla
8 h. Letohrad
15 h. DPS

sobota 1.7. 18 h. Letohrad

neděle 2.7. 13. v mezidobí

8 h. Lukavice 2 Kr 4,8-16a Ž 89

9 Mistrovice Ř 6,3-11

9.30 Orlice Mt 10,37-42

středa 5.7. Slavnost Cyrila a Metoděje
8. h. Letohrad

čtvrtek 6.7. Svátek Jana Husa

sobota 8.7. 18 h. Letohrad

neděle 9.7. 14. v mezidobí

8 h. Lukavice Zach 9: 9-10 Ž 145

9 Mistrovice Řim 8: 9. 11-13

9.30 Orlice Mt 11: 25-30

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce

Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741